

Boek : *De klas: homogene of heterogene samenstelling. Praktijkgerichte literatuurstudies onderwijsonderzoek.*
Auteur : Belbi, Barbara, De Fraine, Bieke en Van Damme, Jan
ISBN: 978-90-334-7811-6, [ACCO](#)
Bespreker : Heidi Lagast, lector voortgezette lerarenopleiding
Datum : februari 2013

. In een notendop...

Deze reviewstudie brengt de resultaten van (internationaal) onderzoek naar het effect van homogeen of heterogeen groeperen op leerling-resultaten, het schools welbevinden en het academisch zelfbeeld.

Het eerste hoofdstuk legt het verschil tussen homogene en heterogene klassen uit.

Voorstanders van homogene klassen zeggen dat het een methode is waarbij leerkrachten beter in staat zijn om het onderwijs aan te passen aan de behoeften en interesses van de (groep) leerlingen waar zij voor staat. Hun *tegenstanders* brengen hier tegenin dat daardoor leerlingen ervan weerhouden blijven om te leren van leeftijdsgenoten met een andere achtergrond (oa. qua prestatie, geslacht of leeftijd).

Het tweede hoofdstuk gaat op zoek naar wetenschappelijke onderzoeksresultaten die de argumenten van de voorstanders van homogeen groeperen of die van de

tegenstanders ervan ondersteunen.

Een derde en laatste hoofdstuk biedt conclusies, discussiepunten en aanbevelingen voor verder onderzoek.

- *reviewstudie, (internationaal) literatuuronderzoek*
- *basisonderwijs*
- *klasdifferentiatie, homogene en heterogene klassamenstelling, prestatieniveau, welbevinden, academisch zelfbeeld, evidence based education*
- *inspiratiebron voor schooldirecties, pedagogisch begeleiders, lerarenopleiders, zorgcoördinatoren, schoolbeleidsmakers*

. Over de auteur (s)...

Barbara Belfi: wetenschappelijk medewerker Centrum voor Onderwijseffectiviteit en -evaluatie K.U.Leuven.

Bieke Defraigne: deeltijds docent Centrum voor Onderwijseffectiviteit en -evaluatie K.U.Leuven.

Jan Van Damme: gewoon hoogleraar Faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen en verantwoordelijke Centrum voor Onderwijseffectiviteit en -evaluatie K.U.Leuven.

. Zeker lezen?

De hoofdconclusie van het onderzoek is duidelijk: wie alleen maar begaan is met de *leerprestatie* en de optimale leerkansen van de *sterkere* leerling, voegt die het best toe aan een klas met een groot aantal meisjes, hoge presteerders, van autochtone afkomst en afkomstig uit een hoge sociaaleconomische thuissituatie.

Maar wat met de andere leerlingen? Hoe kan je optimale leerkansen voor de zwakkere leerlingen creëren? De auteurs vinden er bewijs voor dat *zwakke* leerlingen beter presteren in een *heterogene* klas.

Directies en scholen moeten er zich bewust van zijn dat ze met de klassamenstelling duidelijk uiting geven aan de doelen die zij via hun onderwijs wensen te bereiken: willen ze optimale leerkansen bieden voor *zwakke* leerlingen of optimale leerkansen voor de *beste presteerders*?

Ouders kunnen zich bij hun schoolkeuze laten leiden door deze overwegingen. Hoe zijn de klassen samengesteld? Naar welke criteria en waarom? Wat hoopt de school met haar onderwijs te bereiken? Wat is de visie over het doel van het onderwijs van de school? Vragen waarbij ouders misschien in tijden van 'schoolschaarste' onvoldoende bij stil staan.

Maar ook de *leerkracht* speelt een grote rol voor de zwakkere leerling. De leerkracht is namelijk de belangrijkste speler voor het creëren van een gunstig klasklimaat: een werkomgeving waarin individueel leren en collectief leren gestimuleerd wordt.

Leerkrachten kunnen uit deze resultaten nog maar eens het bewijs halen dat zij er ECHT toe doen! Bewezen is dat de leerkrachten de leerkansen van leerlingen in 'onvoordelig' samengestelde klassen aanzienlijk kunnen verhogen door meer adequaat leerkrachtgedrag.

- *wetenschappelijke theorieën geven verklaringen voor bepaalde resultaten, een 'wat nu?'-vraag vat de conclusies telkens nog eens samen*
- *vlot leesbaar verwoord, met citaten van leerkrachten, directies en ouders*
- *suggesties voor vervolgonderzoek*

. Te onthouden

Enkele belangrijke bevindingen uit het boek op een rijtje:

- De persoonlijke achtergrond van een leerling maakt nog steeds het grootste verschil voor zijn schools presteren, welbevinden en academisch zelfbeeld;

- Voor de onderwijsprestaties en het schools welbevinden van meisjes is het beter om in aparte meisjesklassen te zitten. Jongens zitten beter gemengd voor hun resultaten;
- Een concentratie van kansarme leerlingen in een klas heeft doorgaans een negatieve invloed op de leerprestaties van leerlingen, niet op het welbevinden;
- Graadklassen zijn voor de leerprestaties van leerlingen niet meer of minder effectief. Ze zijn wel nadelig voor de prestatiemotivatie van leerlingen en de jobtevredenheid van de leerkrachten.